

Αρχείο Μακεδονικού Αγώνα

του Γεωργίου Τουσίμη
Ιστορικού Ερευνητή

Συνέχεια 13η

Η μέριμνα του Καπετάν Ακρίτα για τις οικογένειες των θυμάτων

Στην προηγούμενη συνέχεια (Συν. 12 η τεύχος 90 σελ 18 - 22) αναφερθήκαμε στην ιδιόμορφη δραστηριότητα του σώματος του Αετού που είχαν σχηματίσει και οργανώσει οι τσορμπατζήδες Ναουσαίοι και στην επιφυλακτική στάση του Καπετάν Ακρίτα απέναντι στο σώμα αυτό , διότι έτρεφε πολλές υποψίες , όπως αναφέρθηκαν και παλαιότερα .

Στην επιστολή από 15 Ιουλίου που παρουσιάζουμε σήμερα αναφέρεται ότι το ιδιόρρυθμο αυτό σώμα έχει περικυκλώσει την Φέτιστα (Πολλά Νερά) και ο Καπετάν Ακρίτας βρίσκεται εν αναμονή των αποτελεσμάτων της επιχείρησης.

Εν πάσει περιπτώσει , οι επιχειρήσεις του σώματος Αετού , που αναφέραμε στην προηγούμενη συνέχεια είχαν καλό αποτέλεσμα . Οι εξαρχηκοί του Τσερμορίνοβο (Μαρίνα) άρχισαν να έρχονται σε επικοινωνία με τους Ναουσαίους . Οι εξαρχηκοί όμως της Επισκοπής παρά τον πανικό που δοκίμασαν από την εισβολή του Αετού στο χωριό τους έμειναν αδιάλλακτοι . Διαμαρτυρήθηκαν ενώπιον του Καϊμακάμη Βοδενών κατά των ανταρτών και για τη μη υποστήριξη από τον στρατό . Επί πλέον δε προέβησαν και σε ένα ακόμη διάβημα, από το οποίο επιβεβαιώνεται πλήρως η άκρως μεροληπτική στάση υπέρ των βουλγαρικών σωμάτων των Ρώσων αξιωματικών διοργανωτών της τουρκικής χωροφυλακής του Βιλαετίου Θεσσαλονίκης βάσει της λεγόμενης συμφωνίας του Murrteg.

Μακεδονομάχος. (Φωτογραφία απο το αρχείο του δήμου Νάουσας)

Παρουσιάσθηκαν στον Ρώσο διοργανωτή αξιωματικό Πέσωφ στην Εδεσσα, ο οποίος τους συνέστησε να περιμένουν 5 μέρες και θα δουν ότι δεν θα μείνει λίθος επί λίθου στη Νάουσα. Εννοούσε βέβαια, εισβολή των βουλγαρικών σωμάτων μέσα στην πόλη για αντεκδίκηση. Επί πλέον δε τους οδήγησε ο ίδιος στη Θεσσαλονίκη ενώπιον του πολιτικού πράκτορα Demetrie για να καταθέσουν εναντίον των ελληνικών σωμάτων.

Σημειωτέον δε ότι, ο ίδιος αξιωματικός στις οικογένειες των θυμάτων των βουλγάρων του Μεσημερίου και του Βλαδόβου ανενδοιάστως τους είπε ότι αν ήταν εξαρχικοί βούλγαροι δεν θα έχαναν τους ανθρώπους των.

Αποτελεσματικό μέτρο της εθνικής εργασίας κατά την τελευταία δεκαετία της τουρκοκρατίας που ενίσχυε σε μεγάλο βαθμό το εθνικό φρόνημα, μεταξύ των άλλων, ήταν και η βοήθεια εκ μέρους των Ελλήνων Τραπεζιτών της Θεσσαλονίκης υπό μορφή δανείου προς τους Πατριαρχικούς χωρικούς δια την εξαγορά γης και την απόκτηση ιδιοκτητήτου περιουσίας. Ο βιομήχανος Γεώργιος Τσίτσης πληροφόρησε τον Καπετάν Ακρίτα ότι πωλείτο από τον Εβραίο ιδιοκτήτη Χανανιάν Χαχάμ το ρουμάνι του βλαχόφωνου χωριού Μαρούσα και του μίλησε ότι θα ήτο εθνοφελές και πολύ επικερδές αν αγοράζετο από ελληνική κοινοπραξία Τραπεζών για να περάσει στην εκμετάλλευση από πατριαρχικούς και έτσι να εκποτιστούν από το σημείο αυτό οι καλύβες των Βλάχων για να είναι πιο ελεύθερες οι κινήσεις των σωμάτων, τα οποία κατασκοπεύοντο και προδίδοντο από τους ρουμανίζοντες στις τουρκικές αρχές.

Η αναχώρηση παλαιών οπλιτών άρχισε να γίνεται πιο συχνή. Από το σώμα ζήτησαν να αποχωρήσουν άλλοι δύο οπλίτες από την ελεύθερη Ελλάδα. Ένας μάλιστα εξ αυτών ζήτησε να αναχωρήσει εσπευσμένως διότι απεβίωσε ο πατέρας του ο οποίος στην πραγματικότητα είχε αποβιώσει προ πολλών ετών.

Η διοργάνωση τοπικών ολιγομελών σωμάτων άρχισε πλέον να συστηματοποιείται και να γενικεύεται. Εις το εξής, ο Καπετάν Ακρίτας θα ακολουθήσει την τακτική των ολιγομελών τοπικών σωμάτων, διότι δεν ήτο εύκολο να ενεργεί επιχειρήσεις ολόκληρο το σώμα και μάλιστα κινούμενο σε μεγάλη ακτίνα.

Επείγει η οργάνωση τοπικού σώματος στην βορειοανατολική πλευρά του κάμπου για περιορισμένη δράση στην περιοχή Σκύδρας, ούτως ώστε παντού και πάντοτε να είναι αισθητή η

παρουσία ελλήνων ανταρτών.

Προς το σκοπό αυτό στέλνει ο Καπετάν Ακρίτας τον βλαδοβίτη Μπούα για να συνεννοηθεί επί του προκειμένου με τον σταθμάρχη των σιδηροδρόμων στη Σκύδρα, τον γνωστό Μοναστηριώτη Αγοραστό, ο οποίος με την ιδιότητά του αυτή προσέφερε ανεκτίμητες υπηρεσίες στον Μακεδονικό Αγώνα.

Με την επόμενη από 17 Ιουλίου επιστολή του προς την ειδική υπηρεσία του Προξενείου, ο Καπετάν Ακρίτας ανακοινώνει ευχάριστες ειδήσεις από το “μέτωπο” των Βλάχων κεχαγιαδών, που τον απασχολούσε, όπως είδαμε σε προηγούμενη συνέχεια, σε μεγάλο βαθμό. Αναφέρει ότι οι κεχαγιαδες προσέρχονται σωρηδόν, υποβάλλουν τα σέβη των και ζητούν συνεργασία. Έχουν απομένει μόνο οι φανατικοί Ζήσης Σαμαράς και Καρανίκας. Αλλά και αυτοί αναμένονται όπως και ο κεχαγιας του Γραμματικού Στέργιος.

Σαν απόδειξη της ειλικρίνειας του τελευταίου ο Καπετάν Ακρίτας σκοπεύει να ζητήσει από αυτόν να σηκώσει τα καλύβια του από το Γραμματικό. Οι σχέσεις τους με τα βουλγαρικά σώματα ήταν πολύ στενές και δεν μπορούσε ο Καπετάν Ακρίτας να τους έχει εμπιστοσύνη. Μόνο αυτή ήταν η μοναδική λύση δια να τεθεί τέρμα στις επικίνδυνες για το ελληνικό σώμα αυτές σχέσεις.

Ημέριμα του Καπετάν Ακρίτα υπέρ των οικογενειών των θυμάτων είναι πάντοτε ενεργός. Και σε αυτή την επιστολή κάμνει λόγο για τις υποτροφίες που είχε υποσχεθεί στις οικογένειες του Κλείτου, του Κότα Σαμαρά, του Αδάμου Σαμαρά, της οικογένειας Δημητρίου από το Γραμματικό, του Ιωάννη Τσίτσκα - Βλάχου από την Έδεσσα, του Μήτση από τον Προφήτη Ηλία, της οικογένειας Κάρτα από το Βλάδοβο και ζητά να πραγματοποιηθούν είτε με χρηματική ενίσχυση, είτε με υποτροφία στα ορφανά για ανώτερες σπουδές στην Αθήνα.

Για την καλύτερη διεξαγωγή του Αγώνα στον κάμπο κατέστρωσε ένα νεότερο σχέδιο. Ζήτησε από τους ιδιοκτήτες των τσιφλικιών, Κόκκινο,

Πεχλιβάνο, Χατζηδημητρίου, Λαπαβίτσα, Πλατσούκα, Πέτσο από την Έδεσσα να ζητήσουν άδεια από την διοίκηση για να διορίσουν περισσότερους φύλακες στα κτημάτά τους. Έτσι θα διαμοίραζε οπλίτες μεταξύ των τοιφλικιών του Κοπανού, του Τσερμορινόβου, της Επισκοπής, των Μονόσπιτων, οι οποίοι το βράδυ θα εκτελούσαν διάφορες αποστολές και την ημέρα θα εφαινότο ως φύλακες των κτημάτων. Επρεπε οπωσδήποτε να γίνονται μικροεπιχειρήσεις στον κάμπο από μικρές ομάδες, διότι οι κάτοικοι ήταν τρομοκρατημένοι από τους Βουλγάρους. Με αυτή την τακτική θα ελαττώνετο το κύριο σώμα και οι δαπάνες για την συντήρηση του σώματος διότι οι οπλίτες αυτοί θα πληρώνονταν από τους ιδιοκτήτες.

Την τακτική των μικρών σωμάτων με τοπική εμπέλεια εφάρμοσε ο Καπετάν Ακρίτας και στο Βόρειο τμήμα της δικαιοδοσίας του, διότι και αυτό ήταν απομακρυσμένο από το Περισόρι. Εγκατέστησε στην περιοχή της Αρνίσας μια μικρή ομάδα από πέντε οπλίτες, η οποία με την συνεργασία των εφέδρων του χωριού, είχε αποστολή να περιφέρεται μεταξύ Αρνίσης - Κατράνιτσας και Γραμματικού, για να είναι αισθητή η παρουσία Ελλήνων ανταρτών και εν ανάγκη να προβαίνει και σε εκκαθαρίσεις επικινδύνων.

Ενθυμούμαστε ότι όταν στις 27 του περασμένου Απριλίου το σώμα αποβιβάστηκε στις εκβολές του Αλιάκμονα και αμέσως άρχισε την πορεία για τον προορισμό του στο Περισόρι του Βερμίου, η διάβαση από το διαβατό σημείο του ποταμού ήταν επικίνδυνη. Διότι στη γύρω περιοχή απασχολούνταν υλοτόμοι, καρβουναραίοι, μιλωνάδες κλπ. σχισματικοί, οι περισσότεροι πράκτορες του βουλγαρικού κομιτάτου προερχόμενοι από το Τσάπερι της περιοχής Βιτωλίων, οι οποίοι υπήρχε πιθανότητα να καταδώσουν στις τουρκικές αρχές τη διάβαση του σώματος και να αρχίσει η καταδίωξή του.

Προκειμένου να πάψουν να προξενούν ζημίες στην εθνική εργασία, είτε μεταφέροντες από την

Οπλαρχηγός Καραλίβανος (Φωτογραφία από το αρχείο του δήμου Νάουσας)

ελεύθερη Ελλάδα όπλα για τα βουλγαρικά σώματα, είτε προδίδοντας την διάβαση των σωμάτων, ο Καπετάν Ακρίτας έκρινε ότι ήταν απαραίτητο .....να τους βαπτίσει μέσα στον Αλιάκμονα.

Υστερα από 3 περίπου μήνες στην ίδια περιοχή Παλατίτσια και Σπορλίτα εμφανίστηκαν οι ίδιοι οι περυσινού καρβουναραίοι υποστηριζόμενοι από μιλωνάδες συμπατριώτες τους.

Ο Όλύμπιος, ο πράκτωρ του Προξενείου στη Βέροια σιορ Μανωλάκης, ζήτησε από τον Καπετάν Ακρίτα να αποσταλεί απόσπασμα, υποθέτων ότι πρόκειται μάλλον περί ληστρικής συμμορίας. Επειδή η απόσταση ήταν μεγάλη ο Καπετάν Ακρίτας έδωσε εντολή όπως αναλάβει την αποστολή σώμα από το Ρουμλούκι για να μείνει ελεύθερος ο δρόμος επικοινωνίας με την ελεύθερη Ελλάδα.